

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Vaste Commissie voor VWS
Postbus 20018
2500 EA 'S-GRAVENHAGE

Onderwerp

Plenair debat verandering in de Grondwet, strekkende tot toevoeging van handicap en seksuele gerichtheid als non-discriminatiegrond (32411)

Datum	Referentie	Inlichtingen bij	Bijlagen
25-09-2019	19-0509/MH/RS	Marijke Hempenius, m.hempenius@iederin.nl	

Geachte Kamerleden,

In week 40 spreekt u in de Kamer over het voorstel van wet van de leden Bergkamp, Özütok en Van den Hul houdende verklaring dat er grond bestaat een voorstel in overweging te nemen tot verandering in de Grondwet, strekkende tot toevoeging van handicap en seksuele gerichtheid als non-discriminatiegrond (32411).

Ieder(in) ondersteunt dit voorstel en vraagt de regering ervoor te zorgen dit voorstel nog in de zittende periode van dit kabinet goed te keuren.

De gelijkwaardigheid van mensen is één van de fundamentele beginselen van onze rechtsorde. Bij het discriminatieverbod in artikel 1 van de Grondwet is gekozen voor een open formulering. Discriminatie werd verboden «op welke grond dan ook». Toch staan in de Grondwet een vijftal kenmerken – godsdienst, levensovertuiging, politieke gezindheid, ras en geslacht – expliciet benoemd als «bij voorbaat verdachte discriminatiegrond». Met het toevoegen van de gronden «handicap» en «seksuele gerichtheid», worden twee belangrijke kenmerken toegevoegd. Na de ratificatie door Nederland in 2016 van het VN Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap is er geen enkele reden meer om de toevoeging van handicap in artikel 1 nog langer uit te stellen.

Discriminatie en inclusie

Voor een inclusieve samenleving is het belangrijk dat mensen op alle gebieden dezelfde kansen krijgen, ondanks hun beperking of chronische ziekte. Te vaak ervaren mensen met een beperking nu nog uitsluiting, drempels in de toegankelijkheid en ongelijke kansen op meedoen. De voorgestelde uitbreiding van de grondwet draagt bij aan meer bewustwording in de samenleving

van stereotype beelden die leiden tot stigmatisering, uitsluiting en discriminatie. Voor inclusie is heldere wetgeving belangrijk. De uitbreiding van de Grondwet versterkt de rechtspositie van de mensen om wie het gaat en stimuleert de noodzakelijke omslag in denken en doen. Ieder(in) ondersteunt dit voorstel van harte en blijft zich inzetten voor een samenleving waar er voor iedereen plek is en discriminatie in de kiem wordt gesmoord.

De praktijk: uitsluiting en discriminatie

Mensen met een beperking ervaren in hun dagelijks leven in Nederland op verschillende momenten uitsluiting en discriminatie. Het aantal meldingen van discriminatie op grond van handicap en chronische ziekte neemt toe. Volgens onderzoek van het College van de Rechten van de Mens werd in 2018 vaker dan ooit tevoren melding gemaakt van discriminatie op grond van handicap of chronische ziekte: 596 meldingen, ofwel 14 procent van het totaal. Onder andere discriminatie rondom werk, onderwijs, vervoer, toegang tot goederen en diensten en wonen is bij wet verboden. Toch komt het nog veel voor.¹

Maatschappelijke en juridische noodzaak

Ieder(in) onderstreept de maatschappelijke en juridische noodzaak om de grond «handicap» toe te voegen aan artikel 1 van de Grondwet. De participatie van mensen met een handicap blijft een punt van zorg en verdient aanhoudende aandacht. Expliciete opname in de Grondwet biedt hiertoe een bijzondere waarborg. Een belangrijke juridische functie van artikel 1 van de Grondwet is dat daaruit de plicht voortvloeit voor alle overheidsorganen om zich te onthouden van discriminatie. Als zij dat niet doen, kunnen ze ook in gerechtelijke procedures daarop worden aangesproken. Door het opnemen van «handicap en seksuele gerichtheid» wordt bewustzijn over gelijke behandeling bij overheidsorganen bevorderd. Het moedigt ook aan om middels (nieuwe) wetgeving blijvende zorg te dragen om ongelijkheid van kansen weg te nemen.

Internationale context

Expliciete opname van de twee bepleite gronden in de Grondwet past daarnaast in een internationale ontwikkeling. Verschillende andere landen hebben de grond «handicap» in hun grondwet opgenomen. Canada heeft hierin voorop gelopen. Maar ook in Duitsland, Amerika, Portugal, Spanje en Uganda is dit al langer geregeld. Het sluit bovendien aan op het Handvest voor de Grondrechten EU, art. 21 en art. 26 Handvest. Dat legt het fundamentele recht op non-discriminatie vast. Daarnaast past het in de Kaderrichtlijn².

Het voorstel sluit aan bij de veranderende opvatting in de samenleving om niet alleen vanuit een medisch model maar juist ook vanuit een sociaal model te werken aan toegankelijkheid,

¹ <https://iederin.nl/nieuws/18497/meer-discriminatie-op-grond-van-handicap-gemeld/>

² www.europa-nu.nl/id/vh7dovyjhuzi/handvest_van_de_grondrechten

participatie op voet van gelijkheid en inclusie voor iedereen. Het is belangrijk om de non-discriminatie te bewaken en is een aansporing om deze verder te verbeteren.

We hopen dat u deze overwegingen meeneemt in uw beraadslagingen. Als u vragen heeft of meer informatie nodig hebt, kunt u contact opnemen met Marijke Hempenius, programmamanager Ieder(in), m.hempenius@iederin.nl

Met vriendelijke groet,

Illya Soffer,
directeur Ieder(in)